

Sygn. akt V ACa 366/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2017r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Olga Gornowicz-Owczarek (spr.)
Sędziowie:	SA Iwona Wilk SA Wiesława Namirska
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa L. K.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 20 października 2015r., sygn. akt X GC 443/14

oddala apelację.

SSA Wiesława Namirska	SSA Olga Gornowicz-Owczarek	SSA Iwona Wilk
-----------------------	-----------------------------	----------------

Sygn. akt V ACa 366/16

UZASADNIENIE

Powód L. K. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. kwoty 109.740 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot 80.380 zł od dnia 9 września 2014 r. oraz 29.360 zł od dnia 14 października 2014 r. i kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że zawarł z pozwaną umowę, której przedmiotem była sprzedaż, dostawa oraz montaż podestów scenicznych do budowy widowni amfiteatralnej dla Sali widowiskowej (...) w T., ustalając wynagrodzenie na kwotę 169.740 zł brutto. Za wykonanie I części robót wystawił fakturę na kwotę 140.380 zł, z tego pozwana uiściła łącznie 60.000 zł. Następnie powód zgłosił do odbioru pozostałą część robót, informując (...)w T. o tym, jednocześnie skierował wezwanie do zapłaty. Tytułem pozostałej części robót powód wystawił pozwanej fakturę na kwotę 29.360 zł. Powód ponadto podkreślił, że całość prac których był wykonawcą została odebrana bezusterkowo i bez zastrzeżeń przez inwestora.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa. Podniosła zarzut braku spełnienia przez powoda warunków wypłaty wynagrodzenia, tj. braku zawiadomienia o terminie odbioru i braku odbioru pierwszego etapu prac. W dalszej kolejności podniosła także zarzut potrącenia wierzytelności powoda dochodzonych w niniejszym procesie z naliczonymi powodowi karami umownymi za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy w kwocie 74.869,66 zł oraz w kwocie 9.675,18 zł.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że roszczenie powoda jest przedwczesne, gdyż powód nie wykonał należycie przedmiotu umowy, ponadto spóźnił się z jej wykonaniem, w efekcie czego pozwana naliczyła powodowi karę umowną, która podlega potrąceniu z ewentualnego wynagrodzenia powoda. Pozwana wskazała, że w dniu zgłoszenia do odbioru prac, przedmiot umowy nie był zdalny do odbioru - zawierał wady i braki.

Wyrokiem z dnia 20 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanej (...) Sp. z o.o. w Z. na rzecz powoda L. K. kwotę 109.740 zł wraz z ustawowymi odsetkami dla kwoty 80.380 zł od dnia 9 września 2014 r. i od kwoty 29.360 zł od dnia 14 października 2014 r. oraz kwotę 9.104 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 28 maja 2014 r. powód przedstawił pozwanej kalkulację cenową obejmującą elementy widowni teatralnej. Kolejną wycenę podestów scenicznych dla (...)w T. powód przedstawił pozwanej 4 lipca 2014 r. W dniu 25 czerwca 2014 r. (...) (zamawiający) zawarła z pozwaną (wykonawcą) umowę na dostawę i montaż sali widowiskowej (...) w T..

W dniu 18 sierpnia 2014 r. pozwana (zamawiający) zawarła z powodem (wykonawcą) umowę, której przedmiotem była sprzedaż oraz montaż podestów scenicznych do budowy widowni amfiteatralnej dla Sali widowiskowej (...)w T.. Zgodnie z § 1 zamawiający w terminie 10 dni od podpisania umowy miał dokonać wpłaty zaliczki na rzecz wykonawcy w wysokości 10.000 zł. Natomiast w terminie 2 dni po dostawie i montażu konstrukcji widowni miał dokonać wpłaty wynagrodzenia obejmującej koszt podestów w wysokości 130.380 zł brutto. Pozostałą część wynagrodzenia zamawiający miał zapłacić po dostawie i montażu pozostałej części zamówienia w terminie 14 dni od odbioru. W § 5 wskazano, że zamawiający zobowiązany jest do dokonania odbioru robót w ciągu 3 kolejnych dni kalendarzowych, licząc od dnia ich zgłoszenia przez wykonawcę do odbioru, w formie pisemnego zawiadomienia. Tego samego dnia pozwana złożyła także wniosek do banku(...)S.A. o ustanowienie blokady środków pieniężnych na rachunku bankowym do kwoty 132.680 zł.

W dniu 5 września 2014 r. powód wystawił pozwanej fakturę nr (...) na kwotę 140.380 zł tytułem dostawy i montażu konstrukcji widowni z podestów scenicznych zgodnie z umową nr (...). Z uwagi na wpłacenie przez pozwaną zaliczki w wysokości 10.000 zł do zapłaty z niniejszej faktury pozostało 130.380 zł.

W dniu 7 września 2014 r. powód zakończył prace związane z dostawą i montażem widowni podestów scenicznych w ramach umowy nr (...). Pismem z dnia 12 września 2014 r. powód zgłosił do odbioru wykonanie pierwszej części przedmiotu umowy. Pismo zostało odebrane przez pozwaną w dniu 16 września 2014 r. Z uwagi na nieobecność pozwanej powód jednostronnie odebrał pierwszy etap prac. Prace powoda zostały wykonane terminowo, bezusterkowo i prawidłowo, co potwierdził również protokół odbioru z dnia 12 września 2014r.

Należność wynikająca z faktury nr (...) została zapłacona częściowo tj. w dwóch transzach, po 25.000 zł każda. Wobec nieotrzymania pełnej zapłaty powód wezwał pozwaną do uregulowania płatności, jednocześnie zwrócił się do (...) S.A.

o realizację blokady środków na rachunku pozwanej. W odpowiedzi bank ten poinformował powoda, iż blokada nie została nałożona, gdyż pozwana nie posiadała środków pieniężnych na pokrycie blokady.

Pismem z dnia 24 września 2014 r. pozwana wezwała powoda do niezwłocznego montażu pozostałych elementów. Powód ustosunkowując się do niniejszego pisma wskazał, że wykonane przez niego prace zostały odebrane przez (...) w T.. Kolejnym pismem także z 24 września 2014 r. powód poinformował pozwaną o uzyskaniu informacji, iż blokada środków na rachunku pozwanej nie została ustanowiona. W odpowiedzi pozwana zakwestionowała fakturę nr (...) podnosząc, iż brak na niej podpisu. Ustosunkowując się do kwestii ustanowienia blokady środków pieniężnych pozwana wskazała, iż bank przyjął jej wniosek a po tygodniu poinformował, że blokada jest niemożliwa, o czym pozwana w momencie podpisywania umowy nie miała pojęcia.

Pismem z dnia 25 września 2014 r. powód zgłosił do odbioru pozostałą część robót. Skierował także do (...)w T. oświadczenie, iż jest podwykonawcą pozwanej oraz wezwał do zapłaty pozostałej części wynagrodzenia solidarnie pozwaną i (...)w T.. Prace w zakresie dostawy i montażu oświetlenia schodów i okotowania zostały odebrane bez uwag w dniu 26 września 2014 r., na tej podstawie w dniu 29 września 2014 r. powód wystawił pozwanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 29.360 zł. Pozwana nie dokonała płatności na rzecz powoda.

Strona powodowa w terminie, zgodnie z umową i w sposób bezusterkowy wykonała przedmiot stanowiący umowę o dzieło. W protokole z dnia 15 października 2014 r. (...) w T. wskazało usterki, które miała usunąć pozwana przed dokonaniem odbioru prac. W zakresie prac, które wykonywał powód pojawiły się drobne niedoróbki: brak łącznika do barierki, regulacja nóżek podestów, brak oświetlenia cyfry w numeracji rzędów, które jednak nie były wadami czy też usterekami i nie miały wpływu na brak odbioru ze strony (...). Powód nie wykonywał także prac polegających na montażu śrub i nakrętek, które przedłożył pozwany w toku postępowania, których to niewłaściwy montaż mógłby przyczynić się do powstania ewentualnych usterek. Główną przyczyną braku odbioru było niewłaściwie zamontowanie foteli, które to prace wykonywała pozwana.

W dniu 17 października 2014 r. powód skierował do (...) w T. pismo, w którym wskazał, iż zrealizował dostawę i montaż podestów scenicznych do budowy widowni dla sali widowiskowej, wzywając o wydanie tychże podestów ze względu na brak płatności ze strony pozwanej. W odpowiedzi (...) w T. podało, że po komisyjnym bezusterkowym odbiorze podestów dokonała na rzecz pozwanej przelewu w kwocie 147.600 zł. Podało również, że odbiór komisyjny całości prac został wyznaczony na 15 października 2014 r.

Pismem z dnia 23 października 2014 r. pozwana wezwała powoda do usunięcia usterek. W odpowiedzi powód wskazał na terminowy i bezusterkowy odbiór swoich prac. Kolejno w piśmie z dnia 31 października 2014 r. pozwana ponownie wezwała powoda do usunięcia usterek, ponadto wskazała, że nigdy nie doszło do odbioru pierwszej części prac, gdyż powód nie podał terminu jego odbioru.

W dniu 4 listopada 2014 r. dokonano odbioru prac pozwanej w zakresie dostawy i montażu w sali widowiskowej (...)w T., które następnie obciążało pozwaną karą umowną z tytułu opóźnienia w realizacji dostawy i montażu sali widowiskowej na kwotę 74.869,66 zł.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał żądanie pozwu za zasadne w świetle art. 627 k.c. i zasądził dochodzoną należność jako wynagrodzenie za wykonane przez powoda dzieło.

Sąd Okręgowy przyjął, że powód terminowo i zgodnie z zawartą umową wykonał przedmiot umowy. Powód w dniu 7 września 2014 r. zakończył prace polegające na dostawie i montażu widowni z podestów scenicznych, tj. pierwszą część prac objętych umową stron. Wbrew zarzutom podnoszonym przez pozwaną została ona w formie pisemnej poinformowana o wykonaniu prac, powód także zgłosił do odbioru pierwszą część prac. Pozwana niniejsze pismo odebrała w dniu 16 września 2014 r., a więc zgodnie z zapisami umowy łączącej strony zobowiązana była dokonać odbioru robót w ciągu 3 kolejnych dni kalendarzowych, licząc od dnia ich zgłoszenia. Wobec braku odpowiedzi

pozwanej powód sporządził jednostronny protokół odbioru w dniu 19 września 2014 r. Bezusterkowe wykonanie tychże prac zostało zresztą stwierdzone już w dniu 12 września 2014 r. poprzez dokonanie odbioru przez (...)w T..

Druga część prac powoda obejmująca dostawę i montaż oświetlenia schodów i okotowania została odebrana protokołem z dnia 26 września 2014 r., w którym stwierdzono, że dostarczony towar jest zgodny z przedmiotem umowy, kompletny i fabrycznie nowy. Wprawdzie w protokole z dnia 15 października 2014 r. wyszczególnione zostały usterki, jednak nie były one skutkiem wadliwego wykonania dzieła przez powoda, ale powstały już w okresie późniejszym, na etapie prac wykonywanych przez pozwaną. W swoich zeznaniach świadkowie A. K. (1), M. C. i K. N. zgodnie wskazali, że powód wykonał w terminie oraz prawidłowo prace, za które był odpowiedzialny. Świadek A. K. (2) także nie potwierdził istnienia jakichkolwiek wad, wskazując jedynie na ewentualne usterki. Były to bowiem drobiazgi (np. niepodświetlona cyfra w jednym z rzędów, brak łącznika do barierki), które absolutnie nie dawały stronie pozwanej jakiegokolwiek możliwości do uchylenia się od zapłaty.

Sąd Okręgowy wyraził pogląd, iż wymagalność wynagrodzenia za wykonanie dzieła obarczonego wadami zależy od istotności tych wad. Odmowa zapłaty wynagrodzenia jest uzasadniona w sytuacji, kiedy dzieło dotknięte jest wadą istotną, czyniącą je niezdatnym do zwykłego użytku lub sprzeciwiającą się wyraźnie umowie. Jeżeli natomiast dzieło ma wadę nieistotną, należy uznać, że jego oddanie powoduje, w myśl art. 642 § 1 k.c., wymagalność wierzytelności przyjmującego zamówienie o wynagrodzenie. Oddanie i odebranie dzieła stanowią czynności ekwiwalentne, jednak nie są to czynności tożsame. Oddanie dzieła nie oznacza jego odbioru, nie wymaga zachowania szczególnej formy, może nastąpić zatem także przez czynności faktyczne. Oddanie dzieła następuje także wówczas, jeżeli z umowy inaczej nie wynika, gdy przyjmujący zamówienie stawia dzieło do dyspozycji zamawiającego, który może je odebrać, choć tego nie czyni. Oznacza to, iż nawet w przypadku braku sporządzenia protokołów można stwierdzić, że w niniejszej sprawie nastąpiło oddanie dzieła przez powoda. Jak wskazano powyżej powód prawidłowo zawiadomił pozwaną o gotowości odbioru prac, tym samym oddał prace zgodnie z umową łączącą strony. Pozwana mogła odebrać prace, jednakże tego nie uczyniła uchylając swym obowiązkom i tym samym legitymując powoda do sporządzenia jednostronnego protokołu odbioru.

Powód w niniejszej sprawie dochodził części nieuiszczonej należności wynikającej z faktury VAT nr (...) w kwocie 80.380 zł oraz z faktury VAT nr (...) w kwocie 29.360 zł. Pozwana, mimo kwestionowania wykonania przedmiotu umowy i jego prawidłowości, podnosząc brak wymagalności roszczenia i prawidłowości wystawienia faktury VAT nr (...), zarzucając m.in. błędną datę jej wystawienia i brak podpisu, co do zasady jednak uwzględniła roszczenia powoda o zapłatę wynagrodzenia za wykonane dzieło (w uznanej przez siebie części), co znajduje potwierdzenie w płatnościach dokonanych na rzecz powoda, gdyż pozwana uiszczyła część należności powoda w kwocie 60.000 zł.

Pozwana w odpowiedzi na pozew podniosła zarzut potrącenia, wskazując, że inwestor (...) naliczył pozwanej karę umowną w wysokości 74.869,66 zł. W ocenie pozwanej, to powód spowodował opóźnienia w realizacji umowy. Wobec powyższego pozwana podniosła zarzut potrącenia w kwocie 74.869,66 zł oraz w kwocie 9.675,18 zł z tytułu naliczonych kar umownych za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy.

Jednak Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwana nie wykazała opóźnienia w wykonaniu prac przez powoda. Jak zeznał świadek N., umowa z pozwanym została podpisana w czerwcu, a na jej wykonanie pozwana miała 80 dni. Opóźnienia w realizacji dzieła wynikały z różnych przyczyn, ale w ocenie inwestora pozwany nie był w stanie wykonać prac w terminie, gdyż zbyt późno przystąpił do realizacji dzieła. Od podpisania umowy inwestor nie organizował spektakli, a repertuar rozpisany był dopiero od września, wobec czego istniała możliwość wykonywania wszelkich prac bez ograniczeń związanych z organizacją spektakli.

W dniach 8, 9 sierpnia 2014 r. pozwana jeszcze nie prowadziła żadnych robót, a inwestor wskazywał, iż opóźnienia w przebudowie wiązać się będą z przesunięciem koncertów i innych zadań, a Centrum będzie zobligowane zwrócić pieniądze za ważne kontrakty. Dopiero po interwencji u pozwanej została zawarta umowa z powodem. Podesty, poręcze i oświetlenie wykonywała (...), natomiast montaż foteli leżał po stronie pozwanej. Montaż podestów nastąpił szybko, w ciągu 3 dni i skoro powód wykonał prace w tak krótkim terminie, to pozwana przy zatrudnieniu

odpowiedniej liczby pracowników mogła pozostałe prace w terminie wykonać bez przeszkód. Pozwana dysponowała dwoma pracownikami, w tym jedną z orzeczeniem o niepełnosprawności i dopiero po 13 września zatrudniono kolejną osobę do realizacji pozostałych prac. Inwestor nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń co do jakości i terminowości prac wykonywanych przez powoda. Zgłaszał natomiast zastrzeżenia do montażu foteli. W ocenie inwestora, był nieprawidłowy od samego początku (odpadały siedziska, poręcze, zastosowano podkładki dla uzyskania prawidłowego rozstawu foteli). Inwestor wszelkie wady w montażu foteli usunął na własny koszt tylko z uwagi na chęć uniknięcia dalszych problemów z brakiem rzetelności i fachowości pozwanej. Inwestor nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń co do braku zachowania symetrii podestów a wszelkie prace powoda ocenił jako terminowe i profesjonalne. W tej sytuacji Sąd Okręgowy stwierdził, iż po stronie pozwanej nie powstała wierzytelność względem powoda, jako że opóźnienia powoda, na podstawie których pozwana naliczyła kary umowne, nie miały miejsca. To pozwana opóźniła się ze swoimi pracami i próbowała winą za te opóźnienia obarczyć powoda.

O odsetkach od powyższych należności Sąd orzekł po myśli przepisu art. 481 § 1 k.c., zasądając je od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w fakturach.

Orzeczenie o kosztach procesu oparto na przepisie art. 98 i 108 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana i domagała się jego zmiany poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Pozwana zarzuciła:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, iż powód skutecznie wyznaczył pozwanej termin do dokonania odbioru I etapu prac, podczas gdy w piśmie z dnia 12 września 2014 roku nie wskazał konkretnej daty, w której odbiór dzieła miał nastąpić;
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż dzieło wykonane przez powoda nie było obciążone wadami;
3. naruszenie art. 643 k.c. polegające na przyjęciu, iż w sytuacji gdy treść czynności prawnej nie upoważnia osoby trzeciej do dokonania odbioru dzieła, osoba trzecia może dokonać skutecznego odbioru dzieła;
4. naruszenie art. 643 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż na zamawiającym ciąży obowiązek przyjęcia dzieła, pomimo, iż nie zostało ono wykonane zgodnie z umową.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej nie odniosła zamierzonego skutku i jako niezasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się błędów w określeniu faktycznej podstawy rozstrzygnięcia. Poczynione w toku postępowania ustalenia faktyczne należało uznać za prawidłowe, dlatego też Sąd Apelacyjny uznaje je za własne.

Oceniając wiarygodność przeprowadzonych dowodów Sąd Okręgowy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów określonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Za chybione należało uznać zarzuty apelującego dotyczące prawidłowości poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 1999r. (sygn. akt II UKN 685/98) ramy swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Błąd w ustaleniach faktycznych następuje, gdy zachodzi dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do której dochodzi sąd na skutek przeinaczenia dowodu oraz wszelkich

wypadków wadliwości wynikających z naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten byłby naruszony, gdy ocena materiału dowodowego koliduje z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego wnioskowania. Tak rozumianego zarzutu sprzeczności ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego Sądowi pierwszej instancji w niniejszej sprawie skutecznie zarzucić nie można.

Skarżący ma rację wskazując, że w piśmie z dnia 12 września 2014 r. powód nie wskazał konkretnej daty przeprowadzenia czynności odbiorowych. Czynności te jednak powinny się odbyć w terminie trzech dni kalendarzowych od dnia zgłoszenia ich do odbioru. Takie wskazanie zawierało pismo powoda. Pozwana w ogóle nie zareagowała na to zawiadomienie. Brak wskazania konkretnej daty, zwłaszcza, że termin ten był dość krótki, a obie strony prowadziły w tym czasie prace na terenie (...), nie powinien stać na przeszkodzie wykonaniu czynności odbiorowych. Pozwana nie twierdziła, że uzgodnienie na bieżąco terminu spotkania było niemożliwe, nie zwróciła się również do kontrahenta z żądaniem wskazania takiego terminu w sposób bardziej precyzyjny niż uczynił to powód. Brak jakiegokolwiek reakcji pozwanej upoważniał powoda do przystąpienia do sporządzenia protokołu odbioru bez udziału zamawiającego (§ 5 ust. 4). Powód odczekał cały okres przewidziany do dokonania odbioru przez pozwaną i dopiero w ostatnim dniu tego terminu przystąpił do dokonania odbioru samodzielnie.

Pozwana pomija okoliczność, iż czynności oddania dzieła i odbioru dzieła nie są tożsame. Sąd Okręgowy wyraźnie na to zwrócił uwagę. Oddanie dzieła, uregulowane art. 642 k.c., jest czynnością podmiotu wykonującego dzieło, nie oznacza jego odbioru, nie wymaga zachowania szczególnej formy, może nastąpić zatem także poprzez czynności faktyczne. Odebranie dzieła, uregulowane art. 643 k.c., jest czynnością podmiotu zlecającego wykonanie dzieła. Czynności te nie zawsze są jednoczesne. Powód niewątpliwie, w sposób zgodny z art. 642 k.c., oddał wykonaną przez siebie pierwszą część dzieła, oferując jego odbiór w terminie wskazanym w umowie. Nawet w przypadku uchybienia postawionemu w umowie warunkowi wskazania „terminowi odbioru”, czynność oddania będzie skuteczna, a uchybienie to mogłoby co najwyżej stworzyć podstawę faktyczną do kreowania roszczeń odszkodowawczych z tytułu niewłaściwego wykonania umowy, o ile szkoda po stronie zamawiającego z tego tytułu by powstała. Podkreślić jednak należy, że użyte w umowie sformułowanie „termin odbioru” nie jest jednoznaczne z koniecznością wskazania daty. Powód wskazał bowiem termin poprzez żądanie odbioru „w terminie trzech dni”.

Po zaoferowaniu przez wykonawcę oddania dzieła, na zamawiającym ciążył obowiązek jego odbioru (art. 643 k.c.). To oznacza, że doręczenie pozwanej pisma powoda z dnia 12 września 2014 r. informującego o zakończeniu prac częściowych i wezwanie do ich przyjęcia, zrodziło skutecznie po stronie pozwanej obowiązek odbioru tego dzieła. Uchylając się od tego obowiązku pozwana popadła w zwłokę.

W umowie strony postanowiły, że odbiór dzieła ma nastąpić w formie pisemnej poprzez sporządzenie protokołu. Brak jednak sporządzenia protokołu odbioru nie stanowi przeszkody do uznania, że odbiór nastąpił, jeżeli faktycznie miał on miejsce, a zatem w sytuacji, w której czynności faktyczne świadczą o tym, że do tego doszło. Może o tym świadczyć np. dysponowanie dziełem, zlecenie dokonania poprawek dzieła przez inny podmiot czy dokonywanie innych jeszcze czynności, jak choćby zapłata części wynagrodzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2012 r., sygn. akt II CSK 21/12). Faktyczne dysponowanie dziełem może polegać również na przejęciu go przez podmiot trzeci, który wykonanie zlecił zamawiającemu dzieło. Nie chodzi o przyjęcie, jak stara się to argumentować apelacja, że ów podmiot trzeci (najczęściej inwestor) wykonywał czynności prawne za zamawiającego dzieło (pozwaną) wobec wykonawcy (powoda). Chodzi o poczynienie ustalenia faktycznego, z którego wynika, że przedmiot umowy (dzieło) przeszedł do rąk osoby, na rzecz której ostatecznie prace wykonywano. Powód był zobowiązany do oddania dzieła pozwanej, pozwana z kolei swojemu zlecającemu. Przedmiot obu tych umów był identyczny. Przekazanie dzieła bezpośrednio zlecającemu prace inwestorowi stanowiło jednocześnie oddanie dzieła kontrahentowi powoda, czyli pozwanej, jeśli ta nie oponowała takiemu oddaniu. A w tym przypadku pozwana na żadnym etapie nie przeczyła uprawnienia inwestora (...) do wejścia w posiadanie podestów. (...) w dniu 12 września 2014 r. potwierdziło wykonanie podestów aluminiowych z barierkami i płytami pod fotele, nigdy nie kwestionowało wykonania tych prac zgodnie z umową łączącą je z pozwaną, uznało je za prace, do wykonania których była zobowiązana pozwana i uregulowało należność za nie na rzecz pozwanej. Oznacza to, że przyjęcie tych robót przez (...) stanowiło pokwitowanie wykonania zobowiązania przez pozwaną i to zgodnie z umową łączącą (...) z pozwaną. Czynność inwestora jako osoby trzeciej w stosunku do

umowy będącej przedmiotem sporu nie została zatem uznana za czynność prawną wykonaną w imieniu pozwanej wobec powoda (inwestor nie miał umocowania do dokonania czynności prawnej w imieniu pozwanej), ale jako czynność faktyczna potwierdzająca wykonanie przedmiotu umowy i jego wydanie. Ta okoliczność faktyczna stała się podstawą do ustalenia przez Sąd Okręgowy, iż powód wykonał swoje zobowiązanie ustawienia podestów, które oddał. Gdyby pozwana przeczyła skuteczności przejęcia przez (...) podestów musiałaby żądać ich wydania od (...), co spowodowałoby zanegowanie prawidłowości oddania dzieła przez powoda. Pozwana jednak takich kroków nie czyniła, wręcz przeciwnie, przystąpiła do dalszych prac na tych podestach i ostatecznie oddała inwestorowi drugą część robót stanowiących zamknięcie całej inwestycji.

Nie można zgodzić się z apelującą, że postępowanie dowodowe nie pozwoliło Sądowi Okręgowemu na poczynienie ustalenia, że montaż podestów zakończył się w dniu 7 września 2014 r. Sporządzenie w późniejszym terminie dokumentacji wzywającej do odbioru nie stoi na przeszkodzie takiemu ustaleniu. Chodzi bowiem o rzeczywisty termin zakończenia tej części robót. A termin ten jednoznacznie wynika z zeznań świadków A. K. (1), M. C. i K. N., a także samego powoda. Świadek A. K. (1) wyjaśniał również znaczenie i sens maila z 10 września 2014 r. i wskazał, że wymienione w nim uwagi co do wykonywanych prac wynikały z jego niewiedzy o sposobie obsługi podestów, dotyczyły czynności związanych z wyregulowaniem niektórych jego elementów i od powoda potrzebne były wyłącznie wyjaśnienia, do których inwestor się zastosował i, które były wystarczające do usunięcia ich wątpliwości w wykonaniu tej części umowy. Powołana wiadomość elektroniczna nie świadczy o żadnych usterkach, do jakich odwołuje się apelacja, a tym bardziej nie wykazuje braku wykończenia pierwszego etapu prac. Wręcz przeciwnie, w dniu 10 września 2014 r. podesty musiały być już ustawione, skoro zachodziła potrzeba dokonania ich regulacji.

Przyjęcie, że pozwana faktycznie dysponowała dziełem w zakresie ustawienia podestów (część pierwsza zleconych powodowi prac) i nie negocjowała prawa (...) do ich posiadania oraz korzystania z nich, nie oznacza automatycznie, że pozwana utraciła prawo do zgłaszania wobec powoda roszczeń reklamacyjnych z tytułu stwierdzonych wad. Z roszczeń tych pozwana jednak nie korzystała w żadnym zakresie. Pozwana ograniczyła się jedynie do podnoszenia argumentów przeczących temu, że dzieło w ogóle powinna odebrać, gdyż nie zostało ono wykonane zgodnie z treścią umowy stron. Ta argumentacja słusznie nie została przez Sąd Okręgowy zaakceptowana. Powtórzyć należy za Sądem Okręgowym tezę, że nie każda wada upoważnia do odmowy odbioru dzieła, ale tylko taka, która ma charakter istotny, a poprzez to przedmiot umowy o dzieło nie nadaje się do użytku, do którego był przeznaczony. Wymienione przez pozwaną wady nie mogą być uznane za istotne. W uzasadnieniu apelacji pozwana przywołuje rodzaj usterek w sposób nieprecyzyjny. Wady oświetlenia stanowiły bowiem brak oświetlenia jednej cyfry w numeracji rzędów. Nierówności nóg podestów wymagało ich wyregulowania, co na bieżąco wykonał pracownik (...) (zeznania świadka A. K. (1)). Powód nie ominął montażu barierek, a brakowało jedynie łącznika, który jednak odnalazł się w miejscu montażu i został ponownie założony (zeznania świadka A. K. (1)). Zaślepek inwestor nigdy nie żądał i nie było to przedmiotem umowy. Skoro pozwana powoływała się na fakt, że powodowi zlecono dokładnie takiego samego rodzaju prace w zakresie wykonania podestów, oświetlenia i okotowania, jakich domagał się inwestor w SIWZ, to należy przyjąć, że nie wykazała, iż zleciła dodatkowo powodowi założenie zaślepek. Wszystkie te usterki nie miały zatem charakteru istotnego, nie wpływały na możliwość korzystania z podestów i nie mogły stanowić podstawy do odmowy odbioru robót.

Natomiast w zakresie wystających końcówek śrub pozwana odwoływała się do zaistnienia możliwości zagrożenia zdrowiu osób korzystających z obiektu. Jednak, jak wynika z postępowania dowodowego, wykonane prace, w tym prace powoda, zostały zakwalifikowane przez uprawnione osoby kontrolujące bezpieczeństwo i higienę pracy jako prawidłowe i dopuszczono podesty do użytku. W rzeczywistości jeszcze przed zakończeniem prac przez pozwaną na scenie zamontowanej przez powoda, a niedokończonej przez pozwaną (brak montażu foteli), odbywały się już za zgodą organów odpowiadających za bezpieczeństwo imprezy kulturalne, które już wiele miesięcy wcześniej były zaplanowane. Okoliczności te przeczą twierdzeniu pozwanej, że sposób wykonania podestu zagrażał bezpieczeństwu uczestników imprez. Przedstawiony przez pozwaną kawałek płyty ze śrubą i nakrętką nie przemawiają przeciwko wnioskowi wyciągniętemu przez Sąd Okręgowy, skoro nie sposób porównać tego z rzeczywistym stanem rzeczy i ocenić wpływ na możliwość korzystania z podestu, tym bardziej, że Centrum korzysta ze sceny obecnie bez przeszkód w tym zakresie (zeznania świadka K. N.).

W końcu z całą mocą należy zauważyć, że pozwana oddała w takim stanie przedmiot umowy, w tym prace powoda, inwestorowi w dniu 4 listopada 2014 r. Jeśli uważała, że dzieło zostało wykonane w sposób zagrażający życiu uczestników imprez w (...), to nie powinna była oferować go do odbioru swojemu zamawiającemu.

Powyższe okoliczności doprowadziły do wniosku, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest prawidłowe, ustalenia faktyczne nie są sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a prawo materialne nie zostało naruszone.

SSA Wiesława Namirska SSA Olga Gornowicz-Owczarek SSA Iwona Wilk